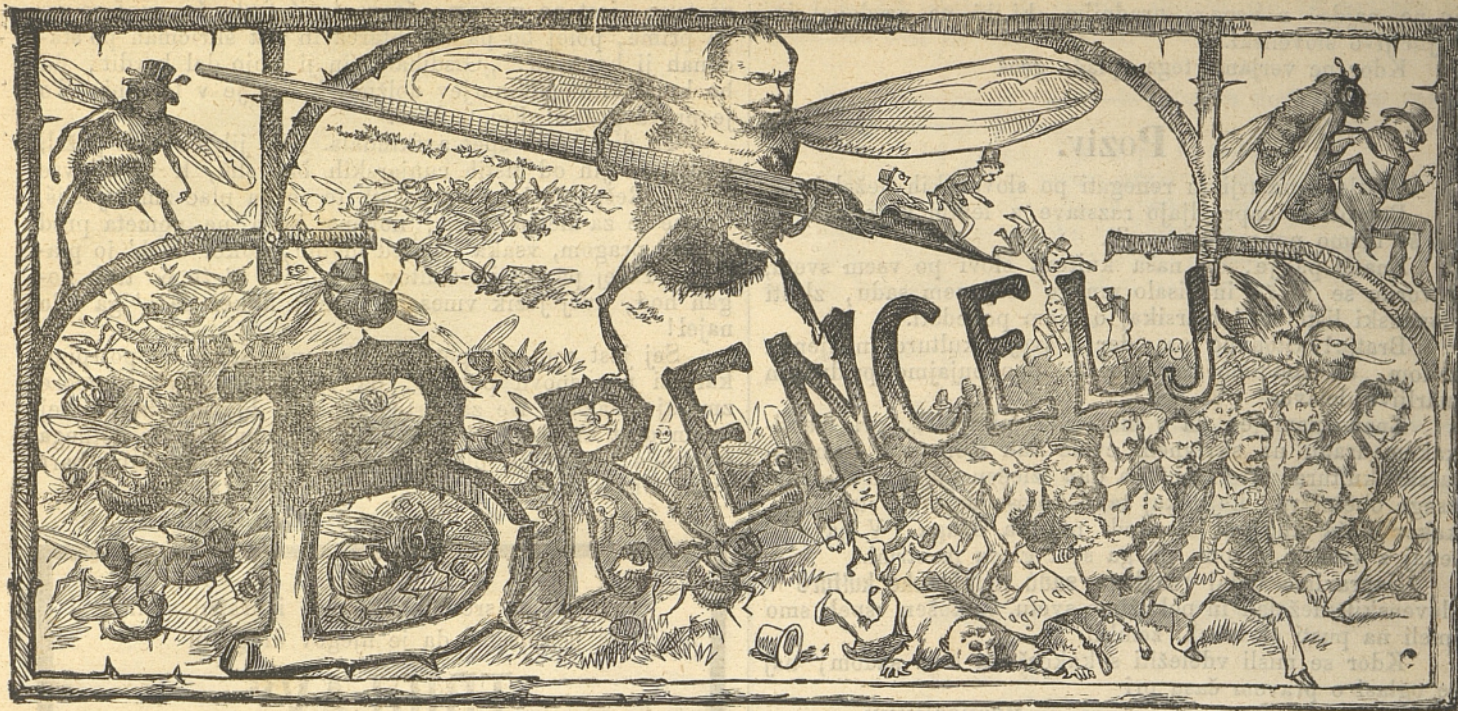

Letnik II.

v lažnjivi obleki.

Štev. 19.

Izhaja v mesecu dvakrat, kedar ga je volja. — Veljá celo leto 2 gold. 40 kr., pol leta 1 gold. 20 kr., četrť leta 60 kraje. Posamezne številke se dobivajo po 10 kr. v Klerr-ovi bukvarnici na vélikem trgu št. 313.

Črtica iz liberalnega testamenta.

V slovenski deželi bival je nek mož in je bil c. kr. uradnik. On pa je bil pošten in se je držal postav svojega gospoda, ktere so mu bile dane na papirji, da bi jih pribil po oglih. Veliko pa je bilo takih uradnikov, kteri se niso držali postav, pisanih na polah papirja s črnolom, in jih položevali „ad acta“.

In zgodilo se je v tistem času, ko je na Slovenskem vladal mogočen baron, da je dal raztrobiti in oznaniti po deželi, da vsak sliši na svoje uho: „Slovenci, Vaš jezik je v uradnije vpeljan“. Tega je bilo veliko veselje med Slovenci in vsi so častili in hvalili pravičnega vladarja.

In zgodi se, da so skoro vsi uradniki postavo, tiskano s črnimi črkami na belem papirji, vrgli pod klop in naprej uradovali v nemškem jeziku. In je bilo veliko pohujšanje med narodi slovenskega imena.

Mogočni vladar kraljestva pa se zavoljo tega zjezi nad nepokornimi hlapci in ukaže svojim stražnikom, da jih pripeljejo pred njega, da bodo dali odgovor od svojih del. In vsi stopijo pred gospoda klavernih obrazev, ker njihova krivda je bila velika. In pravični uradnik, kteri se je držal postav svojega gospoda, stopi iz vrste, se vrže na kolena svojih nog in reče:

„Tvoja jeza je pravična, o gospod, vsi se šibimo pod težo svojih krivd, pa prizanesi nam še za zdaj in ne udari s svojo šibo pravice glav vseh svojih hlapcev; zavoljo mnogo krivih ne pokončaj tudi nekaj nedolžnih, timveč prizanesi zavoljo množice pravičnih tudi krivim“.

In gospod se obrne do njega prijaznih ust in reče:

„Zgodi naj se po Tvoji volji. Prizanesem Vam vsem, ako jih je med Vami 50, ki spolnujejo moje zapovedi“.

In uradnik premišljuje in ker jih ne najde 50, povzdigne svoj glas in reče:

„Ne srdi se nad svojim hlapcem! Kaj, ko bi jih bilo le 45 pravičnih?“

„Zavoljo 45 pravičnih bom prizanesel vsem“.

„Kaj, če bi jih bilo le 40, ki uradujejo slovenski?“

„Zavoljo 40 pokornih bom prizanesel vsem“.

„Imej potrpljenje s svojim hlapcem, gospod, Če bi jih bilo le 35, kaj bi storil?“

„Zavoljo 35, ki uradujejo slovenski, naj bo prizaneseno vsem“.

„Bo li Tvoja jeza strla Tvojega hlapca, če še dalje prosi? Če bi jih bilo 30?“

„Zavoljo 30 pravičnih bom prizanesel vsem“.

„Le še eno prošnjo mi dovoli. Če bi jih bilo le 25, bi li prizanesla Tvoja roka drugim?“

„Tudi zavoljo 25 pravičnih bom drugim prizanesel“.

„Ne togoti se nad predrznostjo svojega hlapca! Kaj, ko bi jih bilo le 10?“

„Če je med njimi 10 pravičnih, bom vsem prizanesel“.

„Le eno prošnjo mi še dovoli, preden se Tvoja jeza znese nad krivimi. Če bi jih bilo le 5?“

„Zavoljo 5 bom prizanesel vsem“.

„Se eno besedo mi dovoli! Skor je ne upajo izreči moje usta. Kaj, ko bi bili le 3 pravični med nami?“

„Naj se zgodi Tvoja volja! Imenuj mi le tri, ki uradujejo slovenski, in vsem bo prizaneseno zavoljo treh!“

In uradnik se ozre po zbrani množici, pa njegovo oko ne najde treh, kteri bi uradovali slovenski, in žalostno povzdigne svoj glas rekoč:

„Naj se zgodi Tvoja volja nad grešniki, kteri niso vredni, gledati Tvoje svetlo obličje“.

In gospod zapové svojim hlapcem, zgrabiti vse in jih vreči v temoto, kjer je jok in škripanje s zobmi. Edinega pravičnega pa reče obleči s svojim plajščem in posaditi na svojega konja in peljati skozi mesto in ljudje so se mu čudili in ga častili, ker še niso videli nobenega uradnika, kteri bi bil uradoval slovenski. In slava njegova je šla po vsi deželi.

Ta dogodba se je zgodila se vé dá še kakih 600 let pred Kristusovem rojstvom, ko se je še na želje narodov oziralo. Zdaj pa je slovenski jezik v uradnije vpeljan,

in ne najdeš nobenega uradnika, ki bi ne uradoval izključljivo slovenski.

Kdor ne verjame tega, plača groš.

Poziv.

Bratje nemčurji in renegati po slovenskih deželah!

Povsod se napravljajo razstave z lepim vspehom, le mi še nismo nobene napravili.

Znano pa je, da naša kultura slovi po vsem svetu, govorilo se je že in pisalo mnogo o njenem sadu, zlasti slovenski listi vedó marsikaj o njem povedati.

Bratje! Stopimo na oder s svojo kulturo in njenim sadom, da zbudimo zaspance in spodbujamo pridne in marljive delavce!

Znano nam je, da v marsikaki pisarnici, pri marsikakem uradu na skrivnem cvete kak monstrum nemškutarske kulture, kateri bi, na dan izlečen, izbudil čudenje vsega občinstva, kajti kaj tako kolosalnega ali strašnega, kakor naša kultura, ne rodi nobena druga. V javnost tedaj z vsakim sadom, da ga svet gleda in strmi.

Napravimo tedaj razstavo sadu nemčurske kulture v slovenskih deželah in pokažimo svetu, kakošen vspeh smo imeli na pusti slovenski zemlji.

Kdor se misli vdeležiti s kakoršnim koli sadom, naj se oglasi o pravem času pri

„Brenceljnu“,

predsedniku provizoričnega odbora.

Rešpehtarjova kuharica.

Na, kaj pa je zdej!
Prava reč, k' ste mene
ob dober ime perpravli.
Al ste zdaj sit?

Pa res! Koker de b'
bla jest od tistih ena, k'
jim je vsak dober, naj
bo prefesar ali derehtar
al pa — Dežman! Prov
zlo se mi ferdrisa, da od
mene tako slab mislite.
Pa še tist butast ferbol-
tar, k' ga še Janežovka
ne pogleda! Že vem, to
je storil z jeze, k' ga
nisem votla, k' se m' je
ponujal. Kaj nimate nič
druzga počet, koker le
mene obirat? Pejste se
farbat, kaj sem Vas jest
prosila?

Koko so jo zgruntal! Da b' bla jest imela s tistem
prefesarjam, k' so bli per nas štruftar, kakšen ferheltnis
in da b' bli oni na mojo prošnjo postal derehtar tiste šole,
ker se šomaštri zmeštrajo. Glej jezike! Ke b' človek ne
bil ženska, bi kar klel, z lepo besedo se taka ferlajm-
denga tako ne psti dobra nardit. Kaj mislite, da jest
letam za oženjenimi descí? Glih še tega se manjka, polej
je pa dost, da b' človek kar iz kože skočil.

Jest Vam zagvišam in trikrat persežem, da jest nisem
prov nič uržah, da so tist naš štruftar postal derehtar,
jest jim nisem prav nič k ti stopnji pripomogla. Naša
pekantšoft je samo tista, da so mi enkrat, k' so bli h
kosil povabljen, eno evangarco v roko stisnil, to je vse,
druzga nič, če ni res, naj se mi koj jezik posuši.

Je pa že ta Žefasta to spledla, k' mi je fovš zavolj
dinsta. To jo bom oštela, da le enkrat spet skep prideve.
To je perjaznost, koker mačke pa psi. Jest b' rada vedla,
kaj za en prefit ima od tega, da mene avsrihta pa po
svet ob dober ime perpravlja. Tak'ga človeka, k' dan-
danes kar čez noč, k' sam ne vé, zakaj in koko derehtar

postane, jest ne maram, če ga ta Žefasta če, naj se ga
pa prime, polej bo pa derehtarca in tist škricman po šta-
cunah ji bo rekli: „Gisdihan“ in ji bojo dal kerdit, da
bo kmal tolk goldinarjev dolžna, koker je v let dni. To
je prava gospá! Fej te bod!

Ta dinst sem spet avfkindala. Kdo jih bo tolk požrl,
kolker se jih od tistih cunjarskih bab sliš, k' so mi vse
fovš! „Rešpehtarjova kuharica“, to se na plac zmerej sliš,
vse se le za-me pekimra, nobena baba ne pometa pred
svojim pragom, vsaka le pred mojim, koker de b' jo pla-
čala. Polej pa še tist šantov ferboltar, k' že po treh no-
gah hod, svoj jezik vmes pertakne, koker da b' ga kdo
najel!

Sej jest sem zlo potrpežljiva, vse strim in potrpi-
m, kar mi per spovd povedó, pa vendar se človek ne more
zmeraj zmagat. Ne zamerte, da sem bla mal huda, sej
imam dost uržaha. B' Vam b'la kej novga prov fletnega
povedala, če b' ne bla toko zjicana. Bom pa drug bart
več. Gisdihan!

Pobitega srca in z dobro izpraznjenimi žepi
naznanja podpisani, da je njegov drag sin

„TRIGLAV“,

kteri se je rodil po dvakrat na teden, po dolgem
bolehanji zavoljo pomanjkanja naročnikov in na do-
moljubju umrl.

Tistim, kteri so ga blagovoljno brezplačno spre-
jemali in njegovo bolezen s tem podperali, da mu
niso poslali ne solda, se tu javna hvala izreka. Ako
zahtevajo za to, da so ga pokopali, še posebno plačo,
naj se oglasijo pri „Slovenskem duhu“.

„Brencelj“,
zdaj sam pičen.

Razglas.

Iz zapuščine nenadoma umrlega „Triglava“ se bodo
v očitni dražbi prodajale sledeče stvari:

1. Čez sto naročnikov, kteri so list sprejemali, a ga
pozabili plačati. Kdor jih kupi, dobí po vrhu tudi nekaj
„Brenceljniovih“ dolžnikov.

2. Velik kup domoljubja, od kterega bi bil moral
živeti vrednik, ako bi ne bil tako požrešen, da zahteva
še kaj družega.

3. Poduk, kako naj se ravná izdajatelj in vrednik,
da bo živel od samega zraka in vode.

4. Listek, kteri dá vredniku pravico, da sme vsaki
dan pri solncu kositi.

5. Veliko grenkih besedí, ktere mora vrednik brez
plače požreti, in

6. mrtvaška škrinja, ktero naj si vsak lastnik tega
lista že naprej oskrbí.

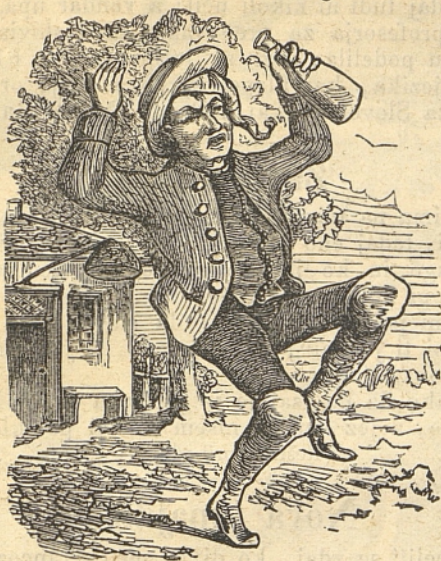
Prošnja.

Čul sem, da se je na Kranjskem vstrojilo dvoje gim-
nazij v realni gimnazij s slovenskim učnim jezikom.
Ker bi bil jaz za učitelja pripravljen in pripraven, se po-
nujam za stopnjo učitelja in podkujem svojo prošnjo po-
sebnó s tem, da ne umem ne besedice slovenščine, kar
lahko dokažem po spričalih.

Ming-Yang,

kitajski učitelj, zdaj brez službe.

Veseli Kranjec.

Zakaj bi nek ne bil vesel,
Zakaj bi ko škrajnc ne pel?
Saj ni ga pod solncem človeka,
Ki mene v junaštvu poseka.

Mi bister um podelil Bog,
Ne vžene vsak me v kozji rog;
Samo komisarja in briča
Bojim se ko naz'ga hudiča.

Pridelam živež pridnih rok,
Seb' repo, zelje, kašo, sok;
Pšenico pa davkar mi vzame,
Da meni ostane snop slame.

Živine lepe priredim,
Klobas, masti se veselim;
Pa brž se gospôda pripelje,
Za davk mi jo s hleva odpelje.

Pohišstvo zalo res imam,
Za lepe d'narce ga ne dam;
Mi ga pa za davke prodájo,
Pa meni še groša ne dájo.

Drevescev v gozdu dost' imam,
Krog daleč lepših ne poznam;
Jih hitro poseka sekira,
Ko davk se cesarski pobira.

Poliček vina bi rad pil,
Ak' vedel bi, kje b' dnar dobil;
Pa davkar ga najde za vraga,
Mu stvar ni nobena predraga.

Mi sin doraste, čvrst junak,
Noben za gospodarstvo tak;
A komaj koristit mi jame,
Pa se k vojakom mi vzame.

Če se zató jaz zarotim,
Al dvakrat, trikrat pridušim,
Prav hitro pod ključ me drvijo,
Na stroške države redijo.

Če v mesto grem, veselih ust
Zaukam, ko domá o pust':
„Živ'jo Slovenci“; pri priči
Me zgrabijo mestni že briči.

Moj jezik so vpeljali c'lo
V pisarne nemške, res je to;
Če kdo pa v pisarno pogleda,
Je nemška že prva beseda.

Po taborih sem hodil rad,
Sem čul, nemškutar da je gad;
A vlada se za-nje ne meni,
So kakor svetinje po ceni.

Poslane' na Dunaj' mi sedè,
Krvavo za-me se potè;
A vendar vse staro ostane,
Ne celijo stare se rane.

Telesnih branim se nadlog,
Za solnce, dež skrbi mi Bog;
Da nisem poreden, žandarji,
Da nisem predebel, davkárji.

Zató zgodit' se m' nič ne smé,
Ker davkar, brič že za-me vé;
Tatov pa me prazen žep brani,
Ki večkrat še groša ne hrani.

Zato bom zmeraj ves vesel
Veselo pesem svojo pel,
Saj ni ga pod solncem človeka,
Ki mene v bogastvu preseka.

Stari „Brencelj“.

Pogovori.

Tone. Novo mesto ima tedaj više šole s slovenskim učnim jezikom —

Jože. In učitelje, katerih večina slovenščina ne razumi. Ta je lepa! Se je pa že Kljun znosil nad mestom, katero ga je zavrglo.

Tone. Menim da ne! Po njegovi in Dežmanovi misli ni slabšega za Slovence, ko slovenske šole, tedaj bi se

bil mož nad mestom le znosil, ako bi mu bil naklonil v slovensko šolo slovenske učitelje. O saj Cene ni hudoben.

Jože. Dežman je vendar-le pobožen mož in živí prav po naukih svetega pisma.

Jaka. Glej ga no, kje si pa to dobil?

Jože. I, nu! Sv. pismo pravi: „Če tvoja desna kaj dobrega stori, ni treba, da bi vedela leva za to“.

Jaka. Kako se dotika to Dežmana?

Jože. Poglej ga no buteca! Dežmanova leva nikoli ne vé, kaj desna dobrega stori — Slovencem.

Tine. Na ljubljanski pripravnici se mi nekaj vendar-le čudno zdi.

Jože. Kaj pa?

Tine. Med učeniki je samo eden Hrovat in še ta je Štajarc.

Jože. To ni tako čudno, kakor to, da je na Kranjskem le ena sama slovenska gimnazija, pa je še tista nemška.

Gasilne straže pesem.

A, a, a,

Smo fajerverija!

Mi nismo tiči, nismo miš',
Rečemo ognju: V uh nas piš'!

A, a, a,

Smo fajerverija!

E, e, e,

Od fajerverije!

Ni v Šmartnu nam b'lo moč gasit',
Nam fajmošter nič dal ni pit';

E, e, e,

Od fajerverije!

I, i, i,

O fajerveriji!

Svet' Florjan, ki je naš patron,
Če kje gorí, gasi naj on!

I, i, i,

O fajerveriji!

O, o, o,

O fajerverijo!

Ce ogenj nas se ne bojí,
Bojimo se pa ognja mi.

O, o, o,

O fajerverijo!

U, u, u,

Pri fajerveriju

Zares je fletno vsak'mu bit',
Ni treba ognja mu gasit,

U, u, u,

Pri fajerveriju!

Stari Komar.

Razstava,

ktero so nemčurji v Ljubljani iz poljskih in vrtnarskih pridelkov napravili, je bila sicer dokaj zanimiva, a vendar se je marsikaj pogrešalo.

Nek krčmar, kateri je razstavil šopke iz pobarvane slame narejenih cvetic, nima niti pedi zemlje, na kateri bi se zamogla pridelati slama. Kje je možu tedaj zrastle ta slama? Vendar ne v glavi?

Gospod Dežman je razstavil žabo, ki se ne pridela niti na vrtu, niti na polji. Pozabil pa je razstaviti svoje „proklete grablje“, ktere so vsaj poljsko in vrtnarsko orodje. Kako neki, da mož tega ne vé?

Opravičena skrb.

„Kaj tühtaš, Janez? Al so te rubili?“
„Ej, kaj taisto! Kaj me bodo rubili! Fanta sem poslal v šolo v Mejstu, kjer so napravili jeralno latejsko šolo. Zdaj pa tühtam, kako bo, kedar izštüdira osmo. V jeralnih šolah se uče za kmejta, v latejskih pa za gospoda. Vejš, potem ne bo kmejta, ne gospod, ne vejma, kako bi ga klical, „Ti“ ali „Ani“.“

„Ej vejš kaj? Reci mu, kakor sem jest našemu ferboltarju, vsacega nekaj.“

„I nu kako?“

„Slišjo gaspud, ali je Vaš ta pejs, ki za Tabo teče?“

Ravnopravnost.

Brič (zasači Slovenca in nemškutarja, ki oba isto jabelko treseta:) Boš tekkel ti prokleti kmet! Tebe, škricman, bom pa malo priprl, da boš vedel, kaj se pravi [v škodo hoditi. *)

Doslednost.

O profesorji Zindlerji, zdajnem vodji novomeške realne gimnazije, se je pisalo, da on sicer ni znal slovenskega jezika, a da ima ženo Slovenko in se je od nje naučil toliko slovenščine, da zamore se porazumeti tudi s Slovencem, z drugimi besedami, da je mož sposobnost, biti vodja slovenske gimnazije, pridobil si po svoji ženi.

Vsled tega je pričakovati, da se bo za predavanje slovenskih predmetov na graškem vseučilišču oglasil trd

*) Kdor ne verjame, da se v Sloveniji tako godi, plača groš.

Nemec in svojo prošnjo podkoval s tem-le razlogom: „Podpisani kot Nemec ni sicer nikdar nič slišal o slovenščini in se je tedaj tudi ni nikoli učil; a vendar upa, da se mu bo služba profesorja za predavanje pravoslovja v slovenskem jeziku podelila, ker se je po svojem hlapcu navadil tega jezika, kar hlapec spriča s svojo prisego itd.“ Lepi časi za Slovence, kaj ne? **Dr. Schlafhaube.**

Zastavica. *)

Janez ima na mizi pred sabo dve klobasi. Lačen je in dobri sti, tedaj eno prav hitro spravi pod svojo streho. Loti se druge in ko je ima ravno polovico še na krožniku, pristopi Matevž ter reče:

„Daj mi polovico klobase, da sneva vsak polovico!“

„Rad bi ti jo dal“, reče Janez, „a jaz nisem snedel polovice klobase.“

„Ej kako da ne, saj je je polovica še na krožniku.“

„Res je, a jez vendar nisem snedel pol klobase.“

(Rešitev prihodnjič.)

Nova iznajdba.

„Brencelj“ se zdaj, ko divjá med Francozi in Prusi hud boj, veliko pečá z vojaškimi iznajdbami. Mnogo je že iznajdenih mašin, ktere kar po več sto ljudi v minuti pošljejo v večnost. A te mašine še prepočasno delajo. Kdor se spominja taborov, vé, kako so naši nemčurji kar cele tisoče ljudi na enkrat požrli. Kaj ko bi Prusi ali Francozi postavili take ljudi na bojišče? Brez dvoma bi bile že davno vse armade iz sveta — izlagane.

Vprašanje: Ktera knjiga je najdražja?

Odgovor: Wolfov slovar, ktereга je sestavil Levstik. Obsega komaj štiri strani in je tiskan v kakih 20 iztisih, a veljá čez 1000 gold.

Listnica vredništva.

Gosp. „ig—41“: Pomota se je našla; bila je taka, kakor ste jo Vi mislili. Se bo zgodilo po Vaši želji.

Gosp. dr. Lavrič v Gorici: Časnikarska navada je, da se list, ktereга kdo noče sprejemati, pošlje v začetku, ne pa konec leta ali zadnja številka nazaj, kakor ste Vi storili, češ, da Vam ne bo treba plačati. Ako ste tega mnenja, da slovenski listi bodo izhajali tudi brez Vaše podpore, se vsaj zlo ne motite. Vendar ni lepo in med poštenjaki ne navada, liste sprejemati brez ugovora in jih celó reklamirati, potem pa se za plačilo ne zmeniti. Če se to že pri „matadorih“ godi, kaj bo človek od družih pričakoval?

Dolžnikom sploh: Kdor misli, da mu bo „Brencelj“ zastonj brenčal, se zló moti, kajti — kakor kmet pravi — „zastonj se še mačke ne švigajo“; kdor pa celó misli, da „Brencelj“ sam za-se in sebi na ljubo izhaja, se moti še bolj. Enake misli so krive, da se na Slovenskem ne more izdržati noben list, kajti — „Bogu bodi potoženo — tako zanikernih plačevalcev, kakor jih imamo ravno mi Slovenci, ne najdeš na celem svetu, ako bi si sto luči prižgal in jih po dnevi iskal. Tudi „Brencelj“ je to skušil in ker mu Bog ni dal take konstitucije, da bi prav od vode in le od čistega zraka živel, potrebuje tudi soldov, ker on zastonj ne dobí trohice. Nekteri mislijo: Ej, kaj bom pošiljal tih par soldov, bom pa poslal, kedar bo več skup; zavolj mene ne bo poginil.“ Res ne; a če jih misli po dva, tri sto enako, se naraste zaostanek na tak znesek, da bi, o pravem času poslan, veliko veliko pripomogel. Oziramo na to opominja Vas „Brencelj“, da storite svojo dolžnost in pošljete brž ko brž zaostale zneske. Odslej se bo list principiélno pošiljal le tistim, ki naprej plačajo, kakor je pri časnikih navada, in sicer brez vsega izjema.

*) Ker se bodo klobase koraj pričele, svetujemo svojim bralcem, naj naredé ko Janez, in ako jih nagovori kak Matevž za polovico klobase, naj mu jo le dajo, če vgane to zastavico.